VÄLISMINISTEERIUM

EESTI AAFRIKA REGIOONISTRATEEGIA 2020–2030

Põhijäreldused

AVALIK DOKUMENT

Sisukord

Sissejuhatus 3

Strateegia põhijäreldused 5

Tegevuskava 2021-2025 8

1. Välis- ja julgeolekupoliitika 9
2. Majandussuhted ja äridiplomaatia 10
3. Arengukoostöö ja humanitaarabi 11
   - 3.1. Haridus- ja teaduskoostöö 12
   - 3.2. Kliima, keskkond ja põllumajandus 13
   - 3.3. Muu valdkondlik koostöö 13
4. Eestlaskond võõrsil ja konsulaarteenused 14

LISA 1. Olulisemad visiidid 15

LISA 2. Valdkonnapõhised kriteeriumid 16

LISA 3. Arengukoostöö ja humanitaarabi projektid 2013—2020 17

LISA 4. Strateegias kasutatud peamised allikad 19

Sissejuhatus

Eesti sidemed Aafrikaga on ajalooliselt tagasihoidlikud, ent arengud Aafrikas on globaalselt olulised ja neil on mõju ka Eestile. Eesti **kahepoolne suhtlus** erinevate Aafrika riikidega on eriti **tihenenud** alates 2017. aastast, mil Eesti oli **Euroopa Liidu Nõukogu eesistuja** ning alustas aktiivset kampaaniat **ÜRO Julgeolekunõukogu valitud liikmeks** saamise nimel. Muutused maailma välis- ja julgeolekupoliitilistes jõujoontes ning kasvav vajadus lahendada üleilmseid probleeme[1] nõuavad Eesti välispoliitika tegevuste elluviimisel suurema tähelepanu pööramist Aafrika kontinendile, sest meie julgeolek, stabiilsus ja heaolu on tihedalt seotud. 21. sajandi väljakutsetega tegelemiseks ning heaolu kasvatamiseks vajame **partnerlusel ja vastastikustel huvidel põhinevaid suhteid Aafrika riikidega**. Aafrika regioonistrateegia 2020—2030 koostamise eesmärk on saada täpsem ülevaade Eesti senisest koostööst erinevate Aafrika riikidega ning seada **konkreetsed arengusuunad** ja edasine **tegevuskava aastateks 2021—2025**.

Aafrika on **dünaamilise arenguga kontinent**, mis kogu oma mitmekesisuses on koduks enam kui miljardile inimesele. Hoolimata **jätkuvatest julgeolekualastest ja sotsiaal-majanduslikest probleemidest,** mis tulenevad mh COVID-19 pandeemiast, on kontinendil ambitsioonikad plaanid. Aafrika Liit on koostanud kogu Aafrikat hõlmava strateegilise raamistiku Agenda 2063, milles seatakse eesmärgiks olla 2063. aastaks turvaline, majanduslikult õitsev ja demokraatlik kontinent.[2] Lisaks jõustus 2019. aastal Aafrika kontinentaalne vabakaubandus-lepe AfCFTA[3], luues aluse Aafrika edasisele integratsioonile paljudes valdkondades, millest nii Eesti kui ka Euroopa Liidu jaoks laiemalt on üks prioriteetsemaid **Aafrika digitaalse ühtse turu arendamine.**

Mandri suurust, Eesti senist vähest asjatundmust ja piiratud ressursse arvestades on partnerluse tulemuslikkuse huvides oluline keskenduda **valdkondadeüleselt piiratud arvule riikidele**. Strateegia koostamise käigus analüüsis Välisministeerium kõiki huvigruppe kaasates asjakohaste kriteeriumide alusel Aafrika riike, kellega Eestil on seni kõige tihedamad suhted. Lisaks strateegia analüüsi käigus kaardistatud nn fookusriikidele on endiselt oluline edendada suhteid vastavalt võimalustele ka kõikide teiste Aafrika riikidega ning toetada partnereid, sh erasektori, kodanikuühiskonna, akadeemiliste ringkondade jt esindajaid nende suhete arendamisel.

---

[1] Sh keskkonna- ja kliimaprobleemid, terrorism, vaesus, majanduslik ebavõrdsus, ebaseaduslik ränne, COVID-19.

[2] The African Union Commission, 2015. *Agenda 2063 — The Africa We Want. A Shared Strategic Framework for Inclusive Growth and Sustainable Development.*

[3] African Continental Free Trade Area. AfCFTA jõustumise tingimuseks oli selle ratifitseerimine 22 riigi poolt. Seisuga 06.05.2020 on leppe ratifitseerinud 30 riiki ja allkirjastanud kõik Aafrika Liidu liikmesriigid peale Eritrea, tehes AfCFTAst liitunud riikide arvu poolest maailma suurima vabakaubanduspiirkonna.

Käesolev strateegia lähtub Eesti välispoliitika arengukava 2030 eesmärkidest ning arengukoostöö ja humanitaarabi programmist aastateks 2021—2024. Strateegia aitab kaasa üleilmsete kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ning on kooskõlas **ELi-Aafrika strateegia** põhimõtetega. Edasiste koostöövõimaluste kaardistamisel lähtub Välisministeerium riikide arenguvajadustest, Eesti riiklikest julgeolekuhuvidest ning sellest, kus Eestil on pakkuda konkreetset lisandväärtust.

Strateegia tegevuskava vaadatakse üle iga aasta järel ning uuendatakse vastavalt vajadusele. Sellega tagatakse tegevuskava ajakohasus ja järjepidevus. Vastavalt vajadusele uuendatakse ka strateegias sätestatud prioriteete, kui selleks tekib mõjuv põhjus seoses poliitiliste arengute või keskkonnast tulenevate muutustega.

Suur roll strateegia rakendamisel on muuhulgas 2020. aastal Välisministeeriumis tööd alustanud Aafrika majandussuhete eriesindajal, kliimaküsimuste eriesindajal ning inimõiguste ja rände eriesindajal.

Strateegia põhijäreldused

Eesti pöörab oma **välis- ja julgeolekupoliitikas** suuremat tähelepanu suhete tugevdamisele Aafrika riikidega seoses nende aina mõjukama rolliga maailmaareenil. Rahvusvaheliste suhete stabiilsuse ja julgeoleku tagamiseks on vaja kõikehõlmavat lähenemist ning poliitilise dialoogi edendamist Aafrika riikidega. Jätkuv ebastabiilsus teatud Aafrika piirkondades, kontinendi sotsiaal-majanduslik ja demograafiline olukord ning kliimamuutustest tingitud mõju seab Euroopa ja Aafrika ette keerukamad rändega seotud ülesanded. Seega on Eesti Aafrika strateegia oluline osa **Eesti panus Aafrika rahu ja julgeoleku edendamisse, ebaseadusliku rände vähendamisse ja rände algpõhjuste leevendamisse.** Eesmärgi saavutamiseks on vajalik Eesti jätkuv panus sõjalistesse ja tsiviilmissioonidesse ning tihedam koostöö liitlaste ja partneritega nii kahepoolselt kui ka multilateraalses süsteemis. Poliitilise ja julgeolekukoostöö raames seame prioriteediks riigid, kus Eesti kohalolu ja panus on suurem ning millel on oluline regionaalne mõju. Aafrika riigid on Eestile olulised partnerid ÜROs, sh ÜRO Julgeolekunõukogu valitud liikmesuse ajal. Hübriid- ja küberohtude kasvu tõttu on oluline tutvustada Eesti seisukohti globaalsetes küberdiplomaatia protsessides ning seeläbi edendada **julgeolekut ja stabiilsust küberruumis.**

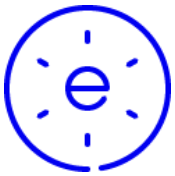

Eesti majandus- ja kaubandussuhted Aafrika riikidega on tihenemas, sest mandri noor elanikkond[4], kiiresti kasvav keskklass, märgatav majanduskasv (enne COVID-19 pandeemiat) ja majandusarengut toetavad investeeringud on muutnud piirkonna Eesti ettevõtetele varasemast atraktiivsemaks. Eesti konkurentsieeliseks on **uuendusmeelsus, asjatundmus digiteemadel** ja **e-riigi kogemus, eriti COVID-19 pandeemia kontekstis.** Eesti ettevõtted on huvitatud Aafrika turule sisenemisest, mistõttu on oluline edendada majanduskoostööd Aafrika riikidega. Eesti keskendub partnerluse arendamisel eelkõige riikidele, kus on saavutatud **e-riigi ülesehitamiseks vajalik baastase ning kus on võimalik parimal moel sidustada arengukoostöö ja äridiplomaatia tegevused.** Majandussuhete tugevdamiseks ja Eesti ettevõtete toetamiseks uutel välisturgudel on vajalik **jätkata aukonsulite võrgustiku laiendamist**. Samuti on strateegia fookuse

[4] Aastatel 2000—2015 kasvas Aafrika elanikkond 814 miljonilt 1,2 miljardini ning 40% elanikkonnast oli alla 15 aasta vana (Institute for Security Studies, 2017). Sahara-taguses Aafrikas moodustavad alla 25-aastased ligi 62% rahvastikust. Allikas: United Nations, 2019. World Population Prospects 2019.

põhjal EASi[5] arenguplaanides ühe oma välisesindaja paigutamine Aafrikasse.

Arengukoostöö moodustab **valdkondi läbiva ühisosa. Koostöö põhineb võrdväärsel partnerlusel,** aitab saavutada Aafrika riikides kestliku arengu eesmärke, luua uusi töökohti ning tegeleda ebaseadusliku rände algpõhjustega. Riikide arenguvajadustest lähtudes keskendub Eesti arengukoostöös **hea valitsemistava, hariduse, tervishoiu, ettevõtluse ja innovatsiooni toetamisele.** Läbivateks prioriteetideks on **keskkonnasäästlik areng, digitaalsus arengukoostöös (sh kübervõimekus)** ning **naiste ja laste õigused.** COVID-19 pandeemia tõttu on kasvanud vajadus tõhusate digilahenduste järele, mistõttu keskendub Eesti edaspidi veelgi enam **e-hariduse (sh digioskused) ja e-tervise** projektidele. Väikeriigina on Eesti arengukoostöö tulemuslikkuse ja nähtavuse tagamiseks oluline tihendada koostööd teiste oluliste partneritega, sh **Euroopa Liidu** initsiatiivi **„Digital4Development"** raames, **ÜRO** ja **Maailmapanga Grupiga.** Eesti tegevused haakuvad ühiselt koordineeritud nn **Team Europe** lähenemisega. Üha suuremat rõhku paneb Eesti poliitikameetmete sidususele erinevate valdkondade vahel ning tugevdab Eesti asjatundmuse väärtuspakkumist Aafrika suunal arengukoostöö ja humanitaarabi **ühisprogrammi**[6] kaudu. Humanitaarabi valdkonnas jätkab Eesti panustamist Aafrika kriisipiirkondades kahepoolsete projektide ja rahvusvaheliste organisatsioonide[7] kaudu.

Eestile on läbivalt oluline toetada ELi-Aafrika strateegia panust kestliku arengu eesmärkidesse ning valdkonnaülesesse digi- ja rohepöörde arengusse. Seega on oluline viia kõik uued algatused ja tegevused kooskõlla **Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega** (sh ringmajanduse põhimõtetega) ja **edendada innovatsiooni**. Kasvab vajadus edendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja uusi rohetehnoloogiad, mis toetavad Aafrika loodusvarade jätkusuutlikumat kasutust ning aitavad elanikel kliimaprobleemidega paremini toime tulla. Eesti keskendub senisest enam panusele **kliima, keskkonna ja põllumajanduse valdkonnas** ning rõhutab **toiduga kindlustatuse** tähtsust rahvusvahelise julgeoleku tagamisel.

[5] Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
[6] Ühisprogramm on rakendusprogramm, mis koostatakse kahe või enama ministeeriumi koostöös valdkonna eesmärkide elluviimiseks. Programmis seatakse valdkonna alaeesmärgid (üldeesmärk arengukavast), lepitakse kokku ühine tegevuskava, mõõdikud ning ressurss järgnevaks neljaks aastaks. Programmi kinnitab iga minister oma osas. Koostamise aluseks on Välispoliitika arengukava 2030 ning arengukoostöö ja humanitaarabi programm 2020—2023.
[7] Euroopa Liit, ÜRO allorganisatsioonid, ICRC (Rahvusvahelise Punase Risti Komitee), IFRC (Rahvusvaheline Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsioon).

Viimastel aastatel on märkimisväärselt **kasvanud eestlaste välisreiside arv** Aafrika riikidesse[8], luues vajaduse tõhusamate **konsulaarteenuste järele.** Eesti keskendub konsulaarteenuste kättesaadavuse edendamisele ning toetab sidemete tugevdamist Aafrika riikides elava eesti kogukonnaga. Diasporaa kaardistamine ja potentsiaali kaasamine on Eesti riigi huvides. Oluline on vajalike **välislepingute sõlmimine**, et tagada Eesti kodanikele viisavaba, piiriviisaga või e-viisaga sisenemise võimalus võimalikult paljudesse Aafrika riikidesse.

Strateegia koostamisel valminud Aafrika riikide analüüsi ja kõiki huvigruppe kaasavate arutelude tulemusel tõusis esile **regionaalse lähenemise vajadus**. Eesti on regionaalse lähenemisega juba algust teinud Põhja-Aafrikas: Kairosse rajati 2010. aastal Eesti esimene saatkond Aafrikas ning Marokosse, Tuneesiasse ja Alžeeriasse on akrediteeritud mitteresideerivad suursaadikud. Käesolev strateegia laiendab Eesti tegevust ka teistesse Aafrika regioonidesse: Ida-Aafrikas keskendume valdkondadeüleselt eelkõige **Keeniale**, Lõuna-Aafrikas **Namiibiale**, Lääne-Aafrikas on fookuses julgeolekupoliitika eesmärgid ja **Mali**.

Strateegia tegevuskava edukaks elluviimiseks laiendame Eesti välisesinduste võrgustikku ning suurendame Aafrika-alast asjatundmust Eestis:

- avame 2022. aastal Eesti saatkonna **Keenias** Nairobis, keskendudes valdkondadeülese koostöö tihendamisele;
- jätkame esindatust **Aafrika Liidu juures Etioopias** ka pärast ÜRO Julgeolekunõukogu valitud liikmesuse lõppu (al 2022), põhifookusega poliitiliste suhete edendamisel Aafrika Liiduga;
- lähetame Eesti riikliku eksperdi Euroopa Liidu delegatsiooni, eelistatavalt Ida-Aafrikas Keenias;
- toetame Eesti diplomaate Euroopa Liidu välisteenistuse Aafrika esindustesse kandideerimisel, tihendame diplomaatide vahetust teiste liikmesriikidega ning suurendame Eesti osalust tsiviilmissioonidel.

[8] Eesti residentide tehtud külastuste arv Aafrika riikidesse on kolme aasta jooksul (2017—2019) tõusnud ligi 60% võrra. Allikas: Eesti Pank 2020.

Tegevuskava 2021-2025

Eesti Aafrika regioonistrateegia tugineb võrdväärsete kahe- ja mitmepoolsete suhete tugevdamisele Aafrika riikide ja teiste koostööks oluliste partneritega. Eesmärgiks on edendada kontinendi **julgeolekut ja stabiilsust**, tugevdada vastastikku kasulikke **majandussuhteid** ning toetada **üleilmset kestlikku arengut**. Läbivalt on Eesti huvitatud Euroopa Liidu **digi- ja rohepöörde** võimendamisest, mis muuhulgas aitab luua inimõigustel tuginevat väärtusruumi. Vastavate huvide ja eesmärkide saavutamiseks esitatud tegevuskavad on omavahel sidustatud, kuid jagunevad ülevaatlikult nelja valdkonda (joonis 1): **välis- ja julgeolekupoliitika**; **majandussuhted ja äridiplomaatia**; **arengu-koostöö ja humanitaarabi**; **eestlaskond võõrsil ja konsulaarteenused.**

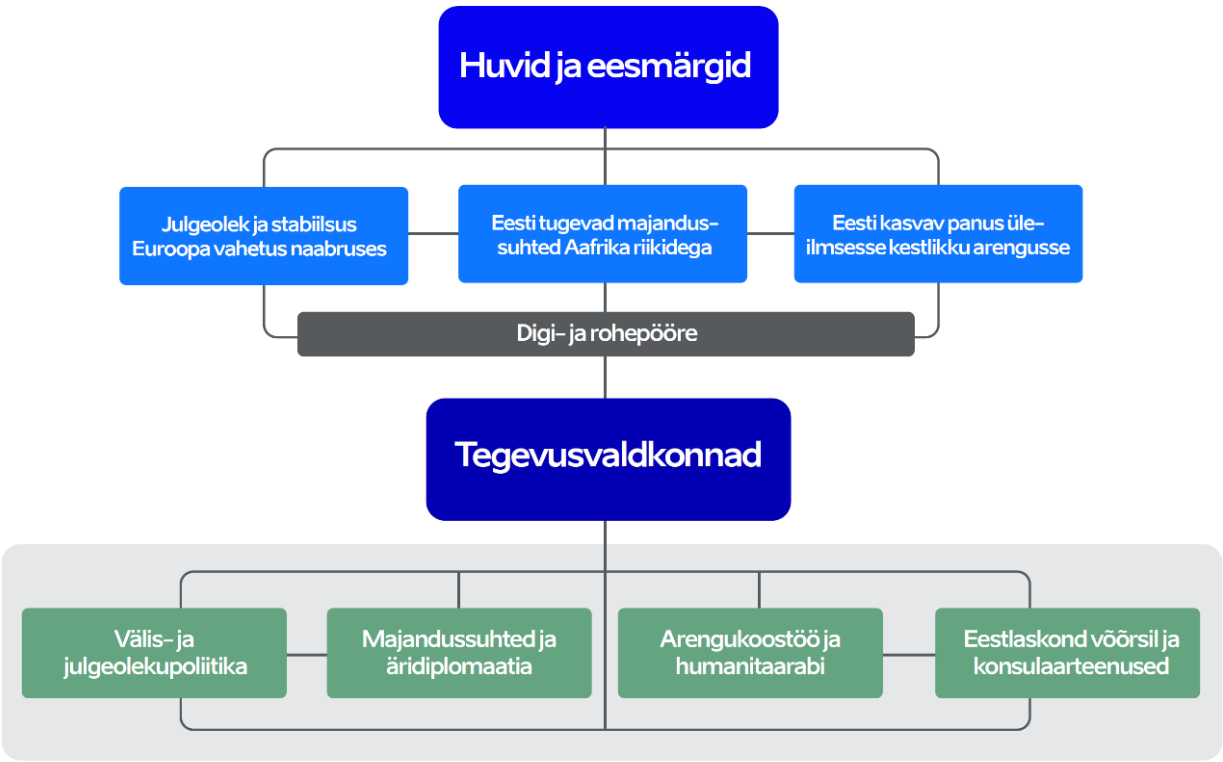

Joonis 1. Eesti Aafrika regioonistrateegia raames kaardistatud peamised Eesti huvid, eesmärgid ja tegevusvaldkonnad Aafrika riikidega partnerluse edendamiseks.

1. Välis- ja julgeolekupoliitika

Eesmärgid

- Julgeolek ja stabiilsus on Aafrikas suurenenud ning ebaseaduslik ränne vähenenud.
- Liitlassuhted Eestile strateegiliselt oluliste partneritega on tugevnenud.
- Eesti kui rahvusvahelise julgeoleku ja õiguse eest seisva riigi kuvand on tugevnenud ning Eesti kaalukus rahvusvahelisel areenil on suurenenud.
- Aktiivne poliitiline dialoog on tihendanud Eesti suhteid erinevate Aafrika riikidega.
- Rahvusvahelises julgeolekualases koostöös võetakse enam arvesse kliimamuutuste kasvavat rolli konfliktide ja rände ajendina.
- Julgeolek ja stabiilsus küberruumis on suurenenud.

Tegevused

1. Jätkata osalemist sõjalistes operatsioonides Saheli piirkonnas ja suurendada osalust tsiviilmissioonides Aafrikas ning kavandada ühistegevusi meile strateegiliselt oluliste partneritega.
2. Algatada poliitilisi konsultatsioone ja korraldada kõrgetasemelisi visiite, kaasates vajadusel delegatsioonidesse mitmesuguste valdkondade esindajad.
3. Osaleda aktiivselt multilateraalses süsteemis Aafrika-poliitika kujundamises ja ühineda võimalike jätkutegevustega, näidates oma poliitilist toetust ja kasutades Eesti asjatundmust.
4. Teha tihedat koostööd multilateraalsetes organisatsioonides, eelkõige ÜROs ning aastatel 2020—2021 ÜRO Julgeolekunõukogus. Koguda toetust Eesti kandidatuurile ÜRO Inimõiguste Nõukogusse perioodiks 2026—2028.
5. Aidata kaasa ebaseadusliku rände algpõhjuste leevendamisse rände lähte- ja transiitriikides, osaleda sealjuures tsiviil- ja sõjalistel missioonidel, toetada Aafrika riikide piirihaldusvõimekuse tõhustamist.
6. Laiemalt teadvustada kliima ja julgeoleku valdkondade seoseid ELis ja teistes rahvusvahelistes organisatsioonides.
7. Tihendada Euroopa Liidu küberjulgeoleku strateegiast lähtudes koostööd valitud Aafrika riikidega küberjulgeoleku teemadel ning Eesti riiklikust küberturvalisuse strateegiast.
8. Osaleda Saheli koalitsiooni tegevustes.

2. Majandussuhted ja äridiplomaatia

Eesmärgid

- Majandus- ja kaubandussuhted Aafrika riikide ja Eesti vahel on tugevnenud.
- Ettevõtluskeskkond Aafrika riikides on paranenud, Eesti ettevõtetele on välisturule sisenemine lihtsam ning Eesti eksport (sh IKT sektor, piirihaldus, seirelahendused, keskkonnatehnoloogiad, põllumajandussaadused, toiduained vms) Aafrika suunal on kasvanud.
- Tänu Eesti ülemineku- ja e-valitsemise kogemuse jagamisele on suurenenud Aafrika riikide rahvusvaheline konkurentsivõime.
- Digipöörde toetamine on sidustatud keskkonna- ja kliimaeesmärkidega.
- Koostöö Eesti avaliku-, era- ning kolmanda sektori vahel on tugevnenud ning toimivat mudelit on tutvustatud Aafrika partneritele.
- Eesti väärtuspakkumine Aafrikas on ühtne (sh sisaldab tootepakette) ning lisaks e-riigi ja IT-teemadele on Eesti kompetentsi tutvustatud ka energeetika, hariduse ja tervishoiu valdkondades.

Tegevused

1. Aidata Eesti ettevõtetel leida kohalikke äripartnereid ja -kontakte ning „avada uksi" ekspordialaseks koostööks, juhtrollis Aafrika majandusküsimuste erisaadik.
2. Lähtudes ettevõtete soovidest sõlmida vajaduspõhiselt Aafrika riikidega topeltmaksustamise vältimise ja teisi lepingud ning vastastikuse mõistmise memorandumeid.
3. Rakendada rohkem ja tõhusamalt olemasolevaid aukonsuleid majandusdiplomaatia eesmärgil.
4. Vastavalt aukonsulite tegevuskavale jätkata aukonsulite võrgustiku laiendamist.
5. Korraldada regulaarseid visiite, eelistusega korra kvartalis.
6. Kaardistada taastuvenergia, põllumajanduse, puidu- ja metallitööstuse sektorite huvi Aafrika turgudele sisenemise vastu.
7. Rõhutada kliimamuutustega seotud probleemidega tegelemisel digitaalsuse ja innovatsiooni olulisust, toetades ja rahastades digilahendusi, mis aitavad ühiskondadel ja inimrühmadel kliimaohtudega paremini kohaneda.
8. Osa võtta sihtriikides toimuvatest ärikonverentsidest ja üritustest; samuti kaasata senisest enam Aafrika riikide esindajaid Eestis toimuvatele konverentsidele, üritustele ja õppekonverentsidele.
9. Koostöös e-Riigi Akadeemia SA, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu ja teiste partneritega jätkata koolituste ja visiitidega ning pakkuda IKT ja e-riigi arengu ning selleks vajaliku juriidilise keskkonna kaardistamist huvitatud Aafrika riikidele.

10. Osaleda aktiivsemalt kohaliku idufirmade ökosüsteemi ülesehitamises, aidata kaasa idufirmade mõtteviisi ja kohaliku talendi kasvatamisele ning luua eeldused talendivahetusele.
11. Toetada olemasolevaid innovatsioonikeskuseid Eesti asjatundmusega.
12. Pakkuda tuge ja teadmisi kohalike taibutalgute (häkatonide) korraldamisel.
13. Kaaluda uue saatkonna avamise korral sinna ka regionaalse Eesti esitluskeskuse loomist.

3. Arengukoostöö ja humanitaarabi

Eesmärgid

- Eesti panus üleilmsete kestliku arengu eesmärkide saavutamisse on suurenenud.
- Kõik Eesti arengukoostöö valdkondlikud tegevused on omavahel sidustatud vastavalt arengukoostöö ja humanitaarabi ühisprogrammile ning lähtuvad arenguriigi vajadustest.
- Koostöö Eesti kolmanda, era- ja avaliku sektori vahel on suurenenud ühiste koostööprojektide kaudu.
- Koostöö Aafrika partnerite ning rahvusvaheliste organisatsioonidega on tugevnenud hariduse, tervishoiu, naiste võimestamise, demokraatia, küber-võimekuse, keskkonna ja majandusarengu, sh põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse valdkondades, kaasates senisest enam Eesti tehnilist asjatundmust.
- Koostöö teiste ELi liikmesriikidega, sh initsiatiivi D4D raames, on tihenenud ning Eesti tegevused prioriteetsete Aafrika riikide digi- ja rohepöörde elluviimisse on suurenenud.
- Aafrika riigid suudavad tulla paremini toime COVID-19 sotsiaal-majanduslike tagajärgedega.
- Eesti panus humanitaarabi vajavate riikide abistamisse ning rahvusvaheliste humanitaarabi printsiipide rakendamisse Aafrika kriisipiirkondades on kasvanud.
- Sisepõgenike ja pagulaste olukord neid vastuvõtvates kogukondades Aafrikas on paranenud ning ebaseaduslik ränne väheneb.

Tegevused

1. Võtta aktiivselt osa Euroopa Liidu programmide kujundamise protsessist seoses Euroopa Liidu uue eelarveperioodi ettevalmistamisega.
2. Osaleda ELi ühises programmitöös Aafrika riikides, kus Eestil on võimalik enim lisandväärtust pakkuda, eelkõige Keenias. Eesmärgiks on kaardistada suuremahulisi projekte koos teise ELi liikmesriikidega ühtses Team Europe vaimus, sh COVID-19 tagajärgede leevendamisel.

3. Jätkata aktiivset osalemist D4D Hubi ja D4D Koalitsiooni tegevuses.
4. Liituda mestimise ja TAIEX initsiatiividega.
5. Ühineda ÜRO ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide projektidega ning pakkuda oma tehnilist asjatundmust, innovatiivseid digilahendusi, võimekuse tõstmist ja parimaid tavasid Eesti prioriteetvaldkondades.
6. Kaardistada ja toetada projekte, võttes aluseks 2018. aastal alustatud Eesti-UNDP koostööprojekti „Digital Transformation as Sustainable Development Pathway".
7. Kaasata arengukoostöö projektidesse senisest enam uuenduslikke era-, avaliku ja kolmanda sektori digilahendusi, keskendudes e-valitsemisele, e-haridusele ja e-tervisele.
8. Jätkata Aafrika riikides tegutsevate Eesti MTÜ-de toetamist ning senisest enam edendada koostööd avaliku, era- ja kolmanda sektori vahel.
9. Jätkata Eesti küberturvalisuse parimate tavade jagamist kahepoolsete, Euroopa Liidu ja teiste rahvusvaheliste küberarengukoostöö projektide kaudu.
10. Jätkata humanitaarabi andmist ja inimkannatuste leevendamist (eelkõige Rahvusvahelise Punase Risti Komitee, ÜRO allorganisatsioonide kaudu) ning tagada humanitaarabi andmine riikides, kus Eesti osaleb sõjalistes või tsiviilmissioonides.

3.1. Haridus- ja teaduskoostöö

Eesmärgid

- Aafrika mandril on suurenenud teadlikkus Eesti haridusväärtuspakkumisest ning Eesti haridustehnoloogiaga seotud oskusteabe jagamine.
- Aafrika riikide digioskused on paranenud ning tagatud on võrdsem ligipääs kvaliteetsele haridusele, sh COVID-19 kontekstis.

Tegevused

1. Teha Aafrika riikidega koostööd üldhariduse alal, muuhulgas distantsõppe lahenduste pakkumisel ning digitaalhariduse ja ettevõtluse koolituste läbiviimisel.
2. Teha koostööd kõrghariduse valdkonnas, kaardistada võimalikud partner-ülikoolid ja rakendada Eesti e-valitsemisega seotud õppekavasid.
3. Teha tihedamat koostööd Eesti ja teiste rahvusvaheliste ülikoolidega ning toetada Aafrika riikide teemalisi uurimusi.
4. Teha vajaduspõhiselt teaduskoostööd Aafrika riikidega, sh toetada tihedamat koostööd TAIE (teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava) fookusvaldkondades.
5. Osaleda UNICEF-i haridusalastes töögruppides huvipakkuvates Aafrika riikides.

3.2. Kliima, keskkond ja põllumajandus

Eesmärgid

- Eesti digitaalne maine on sidustatud kliima ja keskkonna valdkondadega ning kliimamuutustega seotud väljakutsetega tegelemisel rõhutatakse digitaalsuse ja innovaatilisuse olulisust.
- Aafrika riigid tulevad paremini toime keskkonna- ja kliimaprobleemidega ning nende teadlikkus neist on suurenenud.
- Toiduga kindlustatus Aafrika riikides on paranenud, suurenenud on toidusüsteemide kestlikkus.
- Kliimamuutuste ja rohepöördega seotud tegevused lähtuvad ringmajanduse põhimõtetest ning on Eestile läbivaks prioriteediks nii arengukoostöös kui teistes olulistes valdkondades.

Tegevused

1. Toetada ja rahastada digilahendusi, mis aitavad kaasa ühiskonna ja inimrühmade kliimariskidega seotud kohanemisvõime kasvatamisele.
2. Pakkuda võimalusel koostööd e-maksusüsteemide juurutamisel erinevates Aafrika riikides, mis aitab kokku hoida (fossiil)kütusekulu ja paberikulu, aidates kaasa kliimaeesmärkide saavutamisele.
3. Jätkata vastavalt Eesti võimekusele ja asjatundmusele toetust roheliste ja tarkade linnade arengule Aafrikas.
4. Kaardistada koostöövõimalused Põhjamaadega rohepöörde teemaliste projektide elluviimiseks, sh tarkade linnade valdkonnas.
5. Toetada Aafrika riikide põllumajanduse, kalanduse ja maaelu kestlikku arengut, pidades silmas Eesti tugevaid külgi ja eeliseid, sh toiduohutuse juhtimist ja digitaalseid lahendusi.
6. Osaleda võimalusel rahvusvaheliste organisatsioonide või teiste partnerite projektides, mis edendavad Aafrika riikides toiduga kindlustatust ja säästlikku põllumajandust.

3.3. Muu valdkondlik koostöö

Eesmärgid

- Kultuurisidemed Aafrika riikide ja Eesti vahel on tugevnenud.
- Koostöö tervishoiu valdkonnas on tihenenud, aidates kaasa COVID-19 tagajärgede leevendamisele.
- Eesti väärtuspakkumine Aafrika mandril on ühtne, senisest enam kaasatakse Eesti asjatundjaid eri ministeeriumidest.

Tegevused

1. Tutvustada Eesti kultuuri huvitunud Aafrika partneritele ning Aafrika riikide kultuuri Eestis.
2. Kaardistada koostöövõimalused Eesti tervishoiuvaldkonna klastriga, et tutvustada huvitunud Aafrika riikidele Eesti ettevõtete tehnoloogilisi lahendusi.
3. Arengukoostöö ja humanitaarabi ühisprogrammi kaudu tekitada sidusus erinevate Eesti valdkondlike tegevuste vahel.

4. Eestlaskond võõrsil ja konsulaarteenused

Eesmärgid

- Eesti side Aafrika riikides elava eestlaskonnaga on tugev ja rahvuskaaslaste panus ühiskonna arengusse kasvab.
- Eesti kodanikele on konsulaarteenused hästi kättesaadavad ning eestlased on teadlikumad reisijad.
- Aafrika riikide arv, kuhu Eesti kodanikud saavad siseneda viisavabalt, piiriviisaga või e-viisaga, on kasvanud.

Tegevused

1. Erinevate valdkondlike tegevuste kaudu toetada Aafrika riikides elava eesti kogukonna sideme tugevdamist Eestiga.
2. Soodustada võrgustike loomist ning teadmiste, kogemuste ja kontaktide vahetamist kodumaal ja võõrsil elavate teadus- ja arendustegevuses osalevate, rahvusvahelistes institutsioonides või tehnoloogiasektoris tegutsevate eestlaste vahel.
3. Sõlmida võimalusel kahepoolsed diplomaatiliste passide viisavabastus-lepingud prioriteetsete riikidega. Läbirääkimiste ja visiitide käigus proovida jõuda selleni, et vastav riik oleks valmis ka Eesti kodanikke ühepoolselt viisanõudest vabastama.
4. Vajaduse korral tagada uute välislepingute sõlmimine eestlaskonna huvides.

LISAD

LISA 1. Olulisemad visiidid Eestist Aafrika riikidesse ja Aafrika riikidest Eestisse

2020	Kaitseminister Jüri Luik visiidil Malis
2019	Namiibia asepresidendi Nangolo Mbumba visiit Eestisse
	Kaitseminister Jüri Luik Malis
	President Kersti Kaljulaid Etioopias Aafrika Liidu tippkohtumisel
2018	Peaminister Jüri Ratas Malis
	President Kersti Kaljulaid ametlikul visiidil Beninis ja Senegalis
	Välisminister Sven Mikser Etioopias
2017	Egiptuse välisminister Sameh Hassan Shoukry Eestis
	Peaminister Jüri Ratas Ghanas; osalemine ELi-ALi tippkohtumisel Côte d'Ivoire'is
	President Kersti Kaljulaidi visiit Rwandasse ja Etioopiasse; kohtumised Aafrika Liidu ja ÜROga
2016	Peaminister Taavi Rõivas Malis
	Benini presidendi Patrice Taloni visiit Eestisse
2015	Välisminister Sven Mikser visiidil Malis
2014	Keenia Senati spiikri David Ekwee Ethuro visiit Eestisse
2010	Esimene kõrgetasemeline visiit Eestist Aafrikasse, välisminister Urmas Paet avas saatkonna Kairos
2009	Botswana välisministri Phandu Tombola Chaha Skelemani visiit Eestisse

Lisaks eelpool mainitule on Eestit külastanud mitmed IT-ministrid ja kõrgetasemelised delegatsioonid Keeniast, Ghanast, Botswanast, Etioopiast, Malist, Nigerist, Mauritaaniast jne. Lisaks on erinevaid Aafrika riike külastanud Välisministeeriumi asekantslerid Väino Reinart ja Paul Teesalu. Väino Reinart viibis koos äridelegatsiooniga Namiibias, Keenias, Botswanas, Ugandas, Rwandas, LAVis, Nigeerias, Beninis, Paul Teesalu Sudaanis ja Egiptuses.

LISA 2. Valdkonnapõhised kriteeriumid fookusriikide valikul

A.	Julgeoleku kindlustamine, rahvusvaheliste suhete stabiilsus ja kestlik areng
	Riigi kaalukus julgeolekuküsimustes
	Kahepoolsete suhete intensiivsus (olemasolevad suhted ja kogemused)
	Rahvusvaheline ja regionaalne mõjukus, mh koostöö ÜRO-s ja või Aafrika Liidus
	Riigi turvalisus (füüsiline turvalisus)
	Küberdiplomaatia partner, küberprojektide sihtriik
	Aafrika riikide koostöö tagasivõtu/ tagasisaatmise valdkonnas
B.	**Välismajanduspoliitika tugevdamine**
	Digipoliitika — valmisolek e-valitsemise rakendamiseks
	E-riigi teemalised õppevisiidid (visiitide arv vahemikus 2017—2019, e-esitluskeskuse andmed 2018—2019)
	e-Government Survey (UN)
	ICT adoption (WEF)
	Entrepreneurial culture (WEF)
	Eesti ettevõtjate huvi ja kohalolek
	Ease of Doing Business
	Eesti erasektorile oluliste Aafrika regionaalsete org-de peakorter: ECOWAS, SACU, EAC, SADC
	Riigi konkurentsivõime
	Ostujõud. GNI *per capita*, (PPP $)
	Otseinvesteeringute maht sihtriigist Eestisse
	Sihtriiki eksportivate Eesti ettevõtete arv
	Eesti ekspordi maht sihtriiki
	Kaubandussuhete potentsiaal
	E-residentide arv sihtriigis
	Aukonsuli olemasolu ja aktiivsus
	Ligipääsetavus (st kohalejõudmise lihtsus, mugavus, lennuühenduste olemasolu)
C.	**Eestlaskonna kaasamine võõrsil ja tõhusad konsulaarteenused**
	Riiki sisenemise tingimus
	Eesti kodanike arv sihtriigis
	Sihtriigi kogukonna suurus Eestis
	Konsulaarabi juhtumite arv ja abiliik
D.	**Arengukoostöö ja riigi üldine valmisolek kahepoolseks koostööks**
	Eesti arengukoostöö kogemus sihtriigis
	Haakuvad prioriteetsektorid (e-valitsemine, IKT, ettevõtlus, haridus, tervishoid)
	ELi oluliste partnerite esindatus sihtriigis
	ELi ühise programmitöö seis
	Eestile oluliste organisatsioonide kohaolek (UNDP, UNICEF, UNHCR, Maailmapank, ELi arenguprogrammid)
	Mo Ibrahim Index
	Human Development Index
	Keelekeskkond
	Sihtriigi abivajadus
	Sihtriigi elanike arv
	Sihtriigi suurus
	Sihtriigi tudengite arv

LISA 3. Arengukoostöö ja humanitaarabi projektid Aafrika riikides vahemikus 2013–2020

Kogusumma: 5 187 566,14 €

Arengukoostöö projektid Aafrika riikides 2013-2020. Kogusumma: **3 232 330,96€**

Aasta	Elluviija	Sihtriik	Summa	Projekti nimi
2020	Garage48 OÜ	Etioopia	100000	Aafrika ja Euroopa ülene arendusnädalavahetus ja järelmentorlusprogramm leidmaks digitaalseid lahendusi probleemidele, mis on COVID-19 pandeemia läbi võimendunud.
2020	Cognuse OÜ	Ghana	30000	CoNurse — õdede kvalifikatsiooni tõstmine Ghanas
2020	TempID OÜ	Ghana	20000	Ghana riiklikus-, organisatoorses- ja personaalmeditsiinis kasutatav viiruse leviku tõkestamisel kasutatav telemeditsiini lahendus, mis tõstab terviseandmete täpsust ning vähendab terviseandmete kogumiseks kuluvat ressurssi.
2020	Cognuse OÜ	Kenya	30000	CoNurse — õdede kvalifikatsiooni tõstmine Keenias
2020	TempID OÜ	Kenya	20000	Keenias riiklikus-, organisatoorses- ja personaalmeditsiinis kasutatav viiruse leviku tõkestamisel kasutatav telemeditsiini lahendus, mis tõstab terviseandmete täpsust ning vähendab terviseandmete kogumiseks kuluvat ressurssi
2020	eKool AS	Ghana	50000	eKooli teenuse osutamine Ghanas
2020	eKool AS	Kenya	20000	eKooli teenuse osutamine Keenias
2020	Star Cloud OÜ	Kenya	30000	Keenia õppematerjali digiteerimine ja digitaalse õppekeskkonna loomine
2020	MTÜ Mondo	Aafrika, regionaalne/riikideülene	29685	Vabatahtlikud digieksperdid Ida-Aafrikas — Eesti ekspertide panus arengukoostöös 2020-2021
2020	MTÜ Damota	Etioopia	4994	Vabatahtlike lähetamine Soddo piirkonda Etioopias haridusvõimaluste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks ning eluliste toimetulekuoskuste programmi juurutamiseks
2020	/Eesti Arstid Aitavad Maailma OÜ	Kenya	10800	Kirurgia Abiprogramm Keenia
2020	Teeme Ära Sihtasutus	Kenya	6887	Puhta Maailma Plaani kohaldamine Keenias ja UN Habitat Waste Wise Cities kampaania liikmetele
2019	Eesti Arstid Aitavad Maailma OÜ	Kenya	10100	Kirurgia Abiprogramm Keenia
2019	MTÜ Mondo	Ghana	14930.5	Vabatahtlikud Myanmari ja Ghanasse — Eesti ekspertide panus arengukoostöös 2019-2020
2019	Aafrika Liit (v.a. rahuvalve)	Aafrika, regionaalne/riikideülene	13730	Eraldis Aafrika Liidu Komisjonile (African Union Cmmission) e-valitsemise teemalise kõrgetasemelise aruteluürituse korraldamiseks Aafrika Liidu tippkohtumise raames
2019	Euroopa Komisjon	Aafrika, regionaalne/riikideülene	150000	Eraldis Aafrika Usaldusfondi (EUTF)
2019	Välisministeerium	Mali	44173.1	osalemine EUCAP Sahel missioonil Malis
2018	Smart Africa Sekretariaat	Aafrika, regionaalne/riikideülene	13000	Eraldis Smart Africa Sekretariaadile Aafrica e-valitsemise lahenduste alasteks tegevusteks organisatsiooni arenguabiköblikes riikides
2018	MTÜ QUIN-Estonia	Kenya	12907	Kartuli pistik-paljundamise ja istikutest kasvatamise tehnoloogia katsetamine Keenias
2018	Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	Aafrika, regionaalne/riikideülene	135008	Aafrika riikides e-valitsemise alase koostöö edendamine
2018	Euroopa Komisjon	Aafrika, regionaalne/riikideülene	150000	Eraldis Aafrika Usaldusrahastule (EUTF)
2018	Välisministeerium	Mali	17177.36	osalemine EUCAP Sahel missioonil Malis
2017	Eesti Arstid Aitavad Maailma OÜ	Kenya	21080	Humanitaarmissioon Hernia 2016-2017
2017	MTÜ Eesti Vee-ettevõtete Liit (EVEL)	Nigeeria	15000	Nigeeria veemajanduse haridusprojekti (Development and Implementation of the Nigeria Water Education programm) teostatavuse paikvaatlus
2017	MTÜ Damota	Etioopia	10220	Puuetega naiste toimetuleku parandamine läbi tööhõive võimaluste loomise
2017	MTÜ Mondo	Kenya	23375.75	Jätkusuutliku toimetuleku nimel: jätkuprojekt naisettevõtluse edendamiseks Mondo sihtriikides Aafrikas
2017	MTÜ Mondo	Etioopia	23375.75	Jätkusuutliku toimetuleku nimel: jätkuprojekt naisettevõtluse edendamiseks Mondo sihtriikides Aafrikas
2017	MTÜ Mondo	Ghana	23375.75	Jätkusuutliku toimetuleku nimel: jätkuprojekt naisettevõtluse edendamiseks Mondo sihtriikides Aafrikas
2017	MTÜ Mondo	Uganda	23375.75	Jätkusuutliku toimetuleku nimel: jätkuprojekt naisettevõtluse edendamiseks Mondo sihtriikides Aafrikas
2017	Euroopa Komisjon	Aafrika, regionaalne/riikideülene	1000000	Eraldis Aafrika Usaldusrahastule (EUTF)
2016	MTÜ Sambia Sõbrad/	Sambia	10513	Vabatahtlike lähetamine Sambiasse, ENFYSe orbudekooli ja Murundu külakogukonda seoses rahvahariduse edendamisega
2016	MTÜ Mondo	Aafrika, regionaalne/riikideülene	28498	Vabatahtlikud Aafrikasse ja Aasiasse — Eesti ekspertide panus arengukoostöös III
2016	SA Tallinna Arengu- ja Koolituskeskus	Uganda	165300	Uganda kohalike omavalitsuste teeniduskeskuste (one-stop-shop keskused avalike teenuste osutamiseks) rajamine ja nende võimekuse tõstmine Tallinna eeskujul
2016	Euroopa Komisjon	Aafrika, regionaalne/riikideülene	300000	Eraldis Aafrika Usaldusrahastule (EUTF)
2015	MTÜ Damota	Etioopia	19161	Vabatahtliku töö Soddos Etioopias arengu- ja humanitaarprobleemide leevendamiseks ning Etioopia arenguprobleemide teadvustamine Eestis
2015	Eesti Arstid Aitavad Maailma OÜ	Kenya	20656	Humanitaarmissioon Hernia 2015-2016
2015	e-Riigi Akadeemia SA		14797	Sao Tome ja Principe e-riigi alase võimekuse hindamine
2015	Julgeoleku-uuringute Instituut	Aafrika, regionaalne/riikideülene	20000	Vabatahtlik annetus 20 000 eurot Julgeoleku-uuringute Instituudi (Institute for Security Studies — ISS) tegevuste toetamiseks
2015	Cote d'Ivoire'i Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Koalitsioon	Côte d'Ivoire (Elevandiluurannik)	5000	Vabatahtlik annetus 5000 eurot Côte d'Ivoire'i Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Koalitsioonile seminari korraldamiseks Rooma statuudi Côte d'Ivoire'is rakendamise eesmärgil
2015	Euroopa Komisjon	Aafrika, regionaalne/riikideülene	150000	Eraldis Aafrika Usaldusrahastule (EUTF)
2015	Aafrika Inimõiguste Vabaühendus	Aafrika, regionaalne/riikideülene	10000	Eraldis Aafrika Õigusabi Organisatsioonile Africa Legal Aid
2014	SA Garage48	Uganda	32880	Vabatahtlike saatmine Ugandasse ning koostöö arendamine Eestiga
2014	MTÜ Damota	Etioopia	15620	Vabatahtliku töö Soddos Etioopias arengu- ja humanitaarprobleemide leevendamiseks ning Etioopia arenguprobleemide teadvustamine Eestis
2013	SA Tallinna Arengu- ja Koolituskeskus	Uganda	95155	Uganda turismiinfopunktide rajamine ja nende võimekuse tõstmine Tallinna eeskujul
2013	MTÜ Mondo	Ghana	44371	Jätkusuutliku toimetuleku nimel — ettevõtlus- ja haridusprogramm Mondo sihtriikides Aafrikas
2013	MTÜ Mondo	Kenya	44372	Jätkusuutliku toimetuleku nimel — ettevõtlus- ja haridusprogramm Mondo sihtriikides Aafrikas
2013	MTÜ Mondo	Uganda	44372	Jätkusuutliku toimetuleku nimel — ettevõtlus- ja haridusprogramm Mondo sihtriikides Aafrikas
2013	e-Riigi Akadeemia Sihtasutus	Tuneesia	158441	Tuneesia valitsuse toetamine e-valitsemise süsteemi arendamisel

Humanitaarabi projektid Aafrika riikides 2013-2020. Kogusumma: **1 955 235,18€**

Aasta	Elluviija	Sihtriik	Summa	Projekti nimi
2020	ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo	Sudaan	50000	Eraldis ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo (OCHA) Sudaani fondile (Sudan Country Based Pooled Fund, CBPF)
2020	ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo	Mali	50000	Eraldis ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroole (United Nations Office for Cordination of Huanitarian Affairs, OCHA) tegevusteks Malis
2020	MTÜ Mondo	Uganda	29494	MTÜ Mondo Ida-Aafrika esinduse rajamine
2020	Rahvusvaheline Punase Risti Komitee	Liibüa	100000	100 000 eurot Rahvusvahelisele Punase Risti Komiteele (ICRC) Liibüa humanitaarkriisi leevendamiseks seoses COVID-19 pandeemiaga
2019	Rahvusvaheline Punase Risti ja Punase Poolkuu Föderatsioon	Mosambiik	30000	Eraldis Rahvusvahelise Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsioonile (IFRC)
2019	MTÜ Mondo	Uganda	29830	MTÜ Mondo digitaalse haridusprojekti eskaleerimine Ida-Aafrikas
2019	ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo	Mali	50000	Eraldis ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroole (United Nations Office for Cordination of Huanitarian Affairs, OCHA) tegevusteks Malis
2019	ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo	Liibüa	50000	Eraldis ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo (United Nations Office for Coordination of Humanitarian Affairs, OCHA) tegevusteks Liibüas
2018	MTÜ Mondo	Uganda	29941	MTÜ Mondo digitaalse haridusprogrammi pilootprojekt Ugandas
2018	ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo	Mali	50000	Eraldis ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo (OCHA) Mali kontorile 2018.a tegevusteks
2018	ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo	Liibüa	50000	Eraldis ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo (OCHA) Liibüa kontorile 2018.a tegevusteks
2017	Rahvusvaheline Punase Risti ja Punase Poolkuu Föderatsioon	Sierra Leone	30000	Eraldis Rahvusvahelise Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsioonile
2017	Rahvusvaheline Punase Risti Komitee	Liibüa	110000	110 000 eurot Rahvusvahelisele Punase Risti Komiteele (ICRC) põgenike ja tagasipöördujate humanitaarolukorra leevendamiseks Liibüas
2017	Maailma Toiduabi Programm	Lõuna-Sudaan	25000	Eraldis 25000 eurot välisministeeriumi 2017. aasta eelarves arengu- ja humanitaarabiks ettenähtud vahenditest ÜRO Maailma Toiduprogrammile (WFP) näljahäda leevendamiseks Lõuna-Sudaanis, Nigeerias, Somaalias ja Jeemenis.
2017	Maailma Toiduabi Programm	Nigeeria	25000	Eraldis 25000 eurot välisministeeriumi 2017. aasta eelarves arengu- ja humanitaarabiks ettenähtud vahenditest ÜRO Maailma Toiduprogrammile (WFP) näljahäda leevendamiseks Lõuna-Sudaanis, Nigeerias, Somaalias ja Jeemenis.
2017	Maailma Toiduabi Programm	Somalia	25000	Eraldis 25000 eurot välisministeeriumi 2017. aasta eelarves arengu- ja humanitaarabiks ettenähtud vahenditest ÜRO Maailma Toiduprogrammile (WFP) näljahäda leevendamiseks Lõuna-Sudaanis, Nigeerias, Somaalias ja Jeemenis.
2016	Maailma Toiduabi Programm	Aafrika, regionaalne/riikideülene	150000	Humanitaarabieraldis ÜRO Maailma Toiduprogrammile (WFP) El Niño ja La Niña ilmastikunähtustest põhjustatud humanitaarkriisi leevendamiseks Lõuna-Aafrika regioonis
2015	Eesti Päästeamet	Sierra Leone	25858	IHP humanitaarabimissioon Sierra Leonesse
2015	Maailma Toiduabi Programm	Etioopia	70000	Eraldis ÜRO Maailma Toiduprogrammile (WFP) El Nino ilmastikunähtusest põhjustatud humanitaarkriisi leevendamiseks Etioopias
2014	ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet	Kesk-Aafrika Vabariik	50000	Eraldis Kesk-Aafrika Vabariigi humanitaarolukorra parandamiseks, toetades eelkõige vägivalla all kannatavaid naisi ja lapsi
2014	Rahvusvaheline Punase Risti Komitee	Kesk-Aafrika Vabariik	50000	Eraldis Kesk-Aafrika Vabariigi humanitaarolukorra parandamiseks, toetades eelkõige vägivalla all kannatavaid naisi ja lapsi
2014	Maailma Tervishoiuorganisatsioon - vabatahtlikud annetused ainult	Sahara-alune Aafrika, regionaalne/riikideülene	10000	Toetus 10 000 eurot Maailma Tervishoiuorganisatsioonile seoses ebola viiruse epideemiaga Guineas, Libeerias ja Sierra Leones
2014	ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet	Lõuna-Sudaan	75000	Humanitaarabieraldis ÜRO pagulaste ülemvoliniku ametile (UNHCR) Lõuna-Sudaani pagulaste toetamiseks
2014	ÜRO Lastefond	Lõuna-Sudaan	75000	Humanitaarabieraldis ÜRO Lastefondile (UNICEF) Lõuna-Sudaani humanitaarkriisi toetamiseks
2014	Rahvusvaheline Punase Risti Komitee	Lõuna-Sudaan	50000	Humanitaarabieraldis Rahvusvahelisele Punase Risti Komiteele (ICRC) Lõuna-Sudaani humanitaarkriisi toetamiseks
2014	Maailma Tervishoiuorganisatsioon	Sahara-alune Aafrika, regionaalne/riikideülene	50000	Toetus 50 000 eurot Maailma Tervishoiuorganisatsioonile seoses ebola viiruse epideemiaga Guineas, Libeerias, Sierra Leones ja Nigeerias
2014	ÜRO Arenguprogramm	Sahara-alune Aafrika, regionaalne/riikideülene	40000	Toetus 40 000 eurot ÜRO loodud usaldusfondile ebola haiguspuhangu edasise leviku tõkestamiseks Lääne-Aafrikas, eelkõige Guineas, Libeerias ja Sierra Leones
2014	ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo	Sahara-alune Aafrika, regionaalne/riikideülene	230000	Toetus ÜRO humanitaarasjade koordineerimisbüroo (OCHA) Lääne- ja Kesk-Aafrika regionaalsele esindusele ebola kriisi lahendamiseks Lääne-Aafrikas
2014	AS Chemi-Pharm	Sierra Leone	38203	Desinfitseerimisvahendite tarnimine Sierra Leonesse, ebola ravi- ja ennetuskeskustele
2013	ÜRO Lastefond	Kesk-Aafrika Vabariik	50000	Eraldis UNICEFile kaitsmaks naisi ja lapsi soolise vägivalla eest Kesk-Aafrika Vabariigis
2013	ÜRO Lastefond	Lõuna-Sudaan	50000	Eraldis ÜRO Lastefondile aitamaks alatoitumise all kannatavaid alla 5-aastaseid lapsi ja imetavaid emasid Lõuna-Sudaanis
2013	ÜRO Lastefond	Somalia	50000	Eraldis UNICEFile hariduse kättesaadavuse projektile Somaalias
2013	Päästeamet	Liibüa	6909,18	Rahvusvahelise abiorganisatsiooni "Arstid ilma piirideta" kiireloomuline humanitaarabi missioon Liibüas metanooli mürgistuse tagajärgede likvideerimiseks
2013	Maailma Toiduabi Programm	Tšaad	70000	Eraldis WFPle aitamaks alatoitumise all kannatavaid lapsi ja emasid Tšaadis
2013	ÜRO Lastefond	Kesk-Aafrika Vabariik	80000	Eraldis UNICEFi haridusprojektile Kesk-Aafrika Vabariigis

LISA 4. Strateegias kasutatud peamised allikad

„Eesti Välispoliitika Arengukava 2030“

„Arengukoostöö ja humanitaarabi programm 2020—2023“

Poliitikaplaneerimise osakonna analüüs 28.02.2014 „Eesti ja Sahara-tagune Aafrika“

„Eesti rahvusvahelistel sõjalistel operatsioonidel ja valmidusüksustes osaluse põhimõtted ja poliitika aastateks 2019—2023“

„Rahvusvahelistel tsiviilmissioonidel osalemise 2020—2024 tegevuskava“

„Küberturvalisuse strateegia 2019—2022“

European Centre for Development Policy Management (ECDPM), 2019. *Africa and EU-Africa partnership insights: Input for Estonia's new Africa strategy.* https://ecdpm.org/wp-content/uploads/Africa-EU-Africa-Partnership-Insights-Input-Estonia-New-Africa-Strategy-ECDPM-Discussion-Paper-266.pdf

The African Union Commission (AUC), 2015. *Agenda 2063 — The Africa We Want. A Shared Strategic Framework for Inclusive Growth and Sustainable Development.* https://au.int/sites/default/files/documents/33126-doc-01_background_note.pdf

AfDB/OECD/UNDP, 2016. *African Economic Outlook 2016: Sustainable Cities and Structural Transformation*, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/aeo-2016-en.

African Union Commission/Organisation for Economic Co-operation and Development (AUC/OECD), 2018. *Africa's Development Dynamics 2018: Growth, Jobs and Inequalities*, OECD Publishing: Paris/AUC, Addis Ababa, https://doi.org/10.1787/9789264302501-en.

AU-EU Digital Economy Task Force (DETF), 2019. *New Africa-Europe Digital Economy Partnership: Accelerating the Achievement of the Sustainable Development Goals.* https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=60075

Bjarnason, B. 2020. *Nordic Foreign and Security Policy 2020: Climate Change, Hybrid & Cyber Threats and Challenges to the Multilateral, Rules-Based World Order.* *https://www.government.se/49f308/contentassets/c128b79d0e9143469e7df83648eddb3c/nordic_foreign_security_policy_2020_final.pdf*

E-Governance Academy (eGA), 2019. *Guidelines and Roadmap for full deployment of e-governance systems in Africa*. https://ega.ee/wp-content/uploads/2019/04/eGA_Final-Report-Research-analysis-guidelines-and-roadmap-for-full-deployment-of-e-governance-systems-in-Af.pdf

European Commission (EC), 2017. *Commission staff working document: Digital4Development: mainstreaming digital technologies and services into EU Development Policy*. https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-157-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF

Hermann, M. B. 2020. *Joint Nordic statement at the Security Council open debate on climate and security 2020. https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2020/07/24/Joint-Nordic-statement-at-the-Security-Council-open-debate-on-climate-and-security/*

Institute for Economics and Peace (IEP) 2019. *Global Terrorism Index 2019*. http://visionofhumanity.org/app/uploads/2019/11/GTI-2019web.pdf

Institute for Security Studies (ISS), 2017. *African Futures: Horizon 2025.* https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Report_37_African%20futures_0.pdf

Mo Ibrahim Foundation 2018. *Ibrahim Index of African Governance. https://mo.ibrahim.foundation/iiag*

Transparency International, 2019. *Corruption Perceptions Index 2019,* https://www.transparency.org/en/cpi/2019/results

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2016. Economic development in Africa report 2016: Debt Dynamics and development finance in Africa. https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/aldcafrica2016_en.pdf

World Bank, 2020. Ease of Doing Business 2020. http://documents1.worldbank.org/curated/en/688761571934946384/pdf/Doing-Business-2020-Comparing-Business-Regulation-in-190-Economies.pdf

World Economic Forum (WEF) 2019. *The Global Competitiveness Report: ICT Adpotion*.http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

World Economic Forum (WEF), 2019. The Global Competitiveness Report 2019. https://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2019